ДЕТСКА ГРАДИНА №3 „ТЕМЕНУГА“

гр. Казанлък 6100, ул. „Стефан Орешков“ № 8,
с. Овощник 6138, ул. „Розова долина“ № 50
email:info-2410304@edu.mon.bg, тел. за връзка 0878799203

Утвърждавам: Стела Петрова
директор

ПРОГРАМНА СИСТЕМА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

ДЕТСКА ГРАДИНА „ТЕМЕНУГА“

град Казанлък, филиал с. Овощник

2024-2025 г.

Настоящата Програмна система е част от стратегията за развитие на ДГ № 3 „Теменуга” гр. Казанлък и е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел, разработена е в съответствие с изискванията чл. 70 от Закона за предучилищното и училищно образование, Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г., изм. и доп. ДВ. бр. 11 от 02.02.2023 г. и чл. 29 от Наредба № 5 от 3 юни 2016 г. , изм. и доп. ДВ. бр. 12 от 11.02.2022 г. за предучилищното образование.

Концепция за образователната политика на детската градина:

Програмната система на ДГ № 3 „Теменуга” гр. Казанлък е създадена в името на детето, в помощ на учителя и в подкрепа на родителя. Реализирането й цели осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности.

Основна цел на ДГ № 3 „Теменуга”, като част от системата на предучилищното и училищното образование в Република България е да полага основите на учене през целия живот, като осигурява физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата, отчитайки значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие.

В детска градина „Теменуга” се създава и осъществява устойчив модел за качествено образование, чрез непринудено съчетаване ценностите на детството с гъвкавостта на модерните образователни технологии. На децата се дава възможност не само да наблюдават, запомнят и възпроизвеждат, а и да мислят, действат, експериментират.

Детска градина № 3 „Теменуга“ е образователна институция в системата на предучилищното и училищното образование, в която се отглеждат, възпитават и обучават деца от 3 годишна възраст до постъпването им в първи клас.

В единодействие със семейството, тук се полагат основите на цялостното развитие на детската личност, като се изгражда от ранна възраст готовност за желана промяна, умения за проява на собствен избор, на критично мислене и се осигурява приемственост в подготовката за училище, гарантираща развитие на индивидуално-творческите способности и равен старт на всички деца.

Програмната система утвърждава необходимостта от предучилищно образование, основано върху съвкупността от човешкия опит в образованието и възпитанието на детето; постиженията на съвременната наука и националния опит; тенденцията за международно кооперирание на образователните стратегии.

Предназначението на програмната система е да дава информация на родителите, учителите и всички заинтересовани страни за подходите и формите на педагогическо взаимодействие; разпределението на формите на педагогическо взаимодействие; тематичното разпределение за всяка възрастова група; механизмът на взаимодействие между участниците в предучилищното образование, които се използват. Тя създава най-обща представа за специфичния образ на детската градина, за психолого-педагогическата атмосфера в нея и за възможностите, които предоставя за личното развитие на всяко дете.

Подходи и форми на педагогическо взаимодействие

Подходи на педагогическо взаимодействие:

Подходите на педагогическото взаимодействие са основополагащи за реализиране на програмната система и отразяват:

- съдържанието;

- тематичните разпределения по образователните направления във всички възрастови групи;

- проследяването на индивидуалните резултати на детето от предучилищното образование;

- заложените идеи за ефективен механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование.

Конкретният подход за всяка специфична ситуация е избор на педагогическия специалист на база личните професионални виждания на учителя от детската градина и е ориентиран към развитието на детето, поставянето му в центъра на образователно-възпитателния процес, съхраняване на личното му достойнство и запазване уважението към семейството му. В работата си учителите прилагат следните педагогически подходи:

- Личностен и индивидуален подход към всяко дете.
- Ситуационен и интегрален подход.
- Конструктивен подход.
- Използване на Е-обучение и технологии
- Кооперативно учене
- Интеркултурно образование
- Креативност и успеваемост

Педагогическото взаимодействие учител-дете е основа на редица сложни и многопосочни връзки. Идеите за развитието на детето в процеса на възпитателно-образователното взаимодействие и функционалното осъществяване на професионалния труд на детския учител извеждат към една основна цел :

„Развитие на детето, талантите, умствените и физическите му способности, чрез насочване на индивидуалната динамика и търсене на единство и хармония във физическото, умственото, духовното, нравственото и социалното развитие."

Усилията на педагозите са насочени към собствен избор на подходи, ориентирани към развитието на детето, осигуряващи поставянето му в център на образователно-възпитателния процес, водещ до утвърждаване на детската значимост и достойнство.

Формирането на подрастващите е един процес, който неотменно поставя проблема за приемствеността. Всяко звено на образователната система има свои задачи и свои акценти при възпитанието и обучението на децата.

Решаването на проблема за приемствеността изисква системен подход, който разглежда цялостното формиране на човешката личност като единен, перманентен процес по отношение на всички сфери на личността.

Позицията на педагога и детето /групата/ и начините на съчетание на тяхната активност може да се променя. Педагогическото взаимодействие може да възникне психологически освен в преднамерени, така и в непреднамерени условия /игрови, практически, неформални/ чрез проучване на детските интереси, взаимоотношения, поведение, предпочитания, търсения, представи и т.н. На тази основа се определят и конкретни стратегии на различните ситуации. Така образователното съдържание не попада в каноните на предметното обучение, а става елемент на жизнения опит на детето и изпълнява интегративни функции в практически ориентираната му дейност.

От особено значение при реализирането на педагогическото взаимодействие в условията на ситуацията е определянето на творчеството като свързващ елемент в системата на дейностите и личностните взаимоотношения. Такъв подход осигурява гъвкавост на преходите в отделните степени на педагогическото взаимодействие и ускорява развитието на творческата дейност.

Форми на педагогическо взаимодействие:

Педагогическото взаимодействие в детската градина е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са: учителят и детето. При осъществяване на педагогическо взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигане на компетентностите по седемте образователни направления (български език и литература; математика; околен свят; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии и физическа култура.).

Огромно значение за развитието на децата има играта, която е основният вид дейност в предучилищна възраст. Игровата дейност е базиса на всички видове форми на взаимодействия през учебното и неучебното време в детската градина.

Формите за педагогическо взаимодействие в програмната система са:

- основна
- допълнителна

При използването на формите на педагогическо взаимодействие, детският учител се съобразява със: степента на развитие на децата в групата, възрастови особености, потребности и интереси за постигане на целта – цялостно развитие на детето.

Годишният календар е разпределен на учебна година, т.е. учебно време, което е от 15 септември до 31 май и неучебно време, което е от 1 юни до 14 септември.

1.1. Основна форма

Основна форма на педагогическо взаимодействие в ДГ № 3 „Теменуга” е *Педагогическа ситуация*

Същност на *ситуацията* – педагогическата ситуация е основната форма на педагогическо взаимодействие, която протича предимно под формата на игра. Педагогическите ситуации се организират само в учебно време, като чрез тях се интегрират двата процеса – на възпитание и обучение, съобразени с играта и личния предметно-практическия опит на детето в групата. и се осигурява постигането на компетентностите, определени в Държавния образователен стандарт

На основание целите на Стратегията за развитие на детската градина, знанията в предучилищна възраст се овладяват стъпаловидно.

За различните възрастови групи най-типични са игрово-познавателните ситуации и особено преднамерено обучаващите. Това ще се отрази върху разгърнатото планиране на обучаващите ситуации с акцент на образователното съдържание.

Приложение – Ситуацията се използва при реализиране на образователните направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии, физическа култура.

Разпределение на педагогическите ситуации – Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение, което е разработено по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

Времетраене на ситуацията – Продължителността на една педагогическа ситуация е в зависимост от възрастта на децата и варира от 15 до 20 минути за първа и втора възрастова група и от 20 до 30 минути за трета и четвърта възрастова група.

1.2. Допълнителни форми

2.2.1 Допълнителните форми на педагогическо се организират от учителя на групата както в учебно, така и в неучебно време.

Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват компетентностите на детето по седемте образователни направления, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване живота на детето.

Допълнителните форми се организират по преценка на учителя в съответствие с интересите и потребностите на децата. Провеждат се извън времето на педагогическите ситуации.

Видове допълнителни форми

- Самостоятелни дейности по избор на детето – в зависимост от условията в групата;
- Дейности, организирани от детския учител – различни видове игри, състезания, конкурси, екскурзии, лагери, спортни празници, тържества, развлечения, наблюдения на обекти от околната среда.

2.2.2. Допълнителни форми използвани през неучебно време от 1 юни до 14 септември на съответната година в сутрешни режимни моменти и след следобедния сън. Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности от определените в Държавния образователен стандарт за предучилищно образование, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване живота на детето.

Видове допълнителни форми

- самостоятелните дейности по избор на детето;
- дейности, организирани от детския учител.

Единният, перманентен възпитателен процес във възрастов и образователен план предполага приемственост в съдържанието, методите, формите, дейностите, координиране на факторите 3 „детска градина-семейство-общественост”.

Планирането на възпитателно-образователната работа е избор на учителите, съобразно техните виждания за ефективен възпитателно-образователен процес, тъй като детските заведения имат за цел културното възпроизводство, изграждащи своята дейност на основата на възможностите, интересите и желанията на децата, акцентиране върху същностните особености на българската култура и българските народни традиции.

Възможни са комбинации от различни видове преднамерени ситуации, както и съчетания между тях.

Разпределение на основните форми на педагогическо взаимодействие по образователни направления и възрастови групи:

1. **График на учебния процес за учебната 2024/2025 година:**

УЧЕБНО ВРЕМЕ: 16.09.2024 г. - 30.05.2025 г.

НЕУЧЕБНО ВРЕМЕ: 02.06.2025 г. - 12.09.2025 г.

БРОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИ СИТУАЦИИ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ

Образ. направление	първа възрастова група	втора възрастова група	трета възрастова група	четвърта възрас група
БЕЛ	1+1	2+1	2+1	3+1
Математика	1	1	2	3
Околен свят	1	2	2	2
Изобр. изкуство	2	2	2	2
Констр. и технологии	1	1	2	2
Музика	2	2	2	2
Физ. възпитани	3	3	3	3
общ брой ситуации	11+1	13+1	15+1	17+1

Посоченият брой на педагогическите ситуации за всяка възрастова група е минималният, регламентиран в Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищно образование.

Максималният брой на педагогическите ситуации не може да надвишава минималния общ брой с повече от 5 педагогически ситуации за целодневна организация, и с повече от две педагогически ситуации – за полудневна и почасова организация.

Седмично разпределение на основните форми на педагогическо взаимодействие по образователни направления и възрастови групи

Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение.

Първа възрастова група

ден от седмицата	**понеделник**	**вторник**	**сряда**	**четвъртък**	**петък**
Педагогическа ситуация- Образователно направление	ОС ИИ	БЕЛ МУЗИКА	ИИ ФК	МАТЕМАТИКА МУЗИКА	КТ ФК
	ФК		БЕЛ		

Съотношение „основни –допълнителни форми“: 55% - 45%

Втора подготвителна възрастова група

ден от седмицата	**понеделник**	**вторник**	**сряда**	**четвъртък**	**петък**
Педагогическа ситуация- Образователно направление	ОС ИИ ФК	БЕЛ МУЗИКА ОС	БЕЛ КТ ФК	МАТЕМАТИКА МУЗИКА ИИ	БЕЛ ФК

Съотношение „основни –допълнителни форми“: 75% - 25%

Трета подготвителна възрастова група

ден от седмиц	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Педагогическа ситуация- Образователно направление	ОС БЕЛ ФК	МАТЕМАТИКА МУЗИКА КТ	БЕЛ ФК ИИ	МАТЕМАТИКА МУЗИКА ИИ	БЕЛ КТ ОС
				ФК	

Съотношение „основни –допълнителни форми“:85% - 15%

Четвърта подготвителна възрастова група

ден от едмицата	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Педагогическа ситуация- Образователно направление	МАТЕМАТИКА КТ ФК	ОС МУЗИКА ИИ	БЕЛ КТ ФК	МАТЕМАТИКА МУЗИКА ОС	МАТЕМАТИКА БЕЛ ФК
	БЕЛ			БЕЛ	ИИ

Съотношение „основни –допълнителни форми“: 85% - 15%

Разновъзрастова група – филиал с. Овощник

ден от едмицата	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Педагогическа ситуация- Образователно направление	ОС БЕЛ ФК	МАТЕМАТКА БЕЛ МУЗИКА	БЕЛ МАТЕМАТИКА ФК	МАТЕМАТИКА ИИ МУЗИКА	ОС КТ ФК
		ИИ	КТ	БЕЛ	

Съотношение „основни –допълнителни форми“: 75% - 25%

Седмичното разпределение е разработено по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и е утвърдено от директора на детската градина.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕНЯ

1. Форма на организация : целодневно обучение
2. Организация на учебния ден: основна и допълнителна форма на педагогическо взаимодействие, време за почивка и самостоятелни дейности по избор на детето.

ДНЕВЕН РЕЖИМ ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ
В УЧЕБНО ВРЕМЕ ОТ 15.09.2023 ДО 31.05.2024 г.

часови интервал **Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие**

час	**дейност**
6:30 - 8:20 8:20 - 8:30	Прием на децата, занимания по интереси; Сутрешно раздвижване
8:30 - 9:00	Подготовка и сутрешна закуска
9:00 - 10:00	Педагогически ситуации ОФПВ
10:00 - 10:30	Подкрепителна закуска
10:30 - 11:00	ОФПВ
11:00 - 12:00	ДФПВ
12:00 - 13:00	Обяд
13:00 - 15:00	Следобеден сън
15:00 - 15:30	ДФПВ
15:30 - 16:00	Следобедна закуска
16:00 - 16:30	ОФПВ
16:30 -18:00	ДФПВ Изпращане на децата

ДНЕВЕН РЕЖИМ ПРИ ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ
В НЕУЧЕБНО ВРЕМЕ от 30.05.2025 г. до 12.09.2025 г.

часови интервал **Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие**

час	**дейност**
6:30 - 8:20 8:20 - 8:30	Прием на децата, допълнителни форми за занимания по интереси; Сутрешно раздвижване
8:30 - 9:00	Подготовка и сутрешна закуска
9:00 - 10:00	ДФПВ
10:00 - 10:30	Подкрепителна закуска
10:30 - 12:00	ДФПВ
12:00 - 13:00	Обяд
13:00 - 15:00	Следобеден сън
15:00 - 15:30	ДФПВ
15:30 - 16:00	Следобедна закуска
16:30 - 18:00	ДФПВ Изпращане на децата

Забележка:

1.Организацията е мобилна и вариращa в зависимост от сезона, възрастта на децата, конкретните теми и необходимостта от други промени в интерес на комфортното пребиваване на децата.

2. Не се допуска намаляване на времетраенето на двигателната активност и детските игри или заместването им с други, статични дейности.

3. За времето от 9:00 до 11:00 ч. могат да бъдат организирани до 3 ОФПВ.

4. Учителите в групата определят редуването на формите на педагогическо взаимодействие и организират деня на детето в детската градина.

5. Организацията на деня на детето е примерна и определените в нея дейности могат да се променят в съответствие с интересите и потребностите на децата.

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ВСИЧКИ ГРУПИ В ДГ № 3 „ТЕМЕНУГА“

Педагогическо взаимодействие е подчинено на принципа за щастливо, мотивирано и уверено в собствените си възможности дете.

При разпределение на учебното съдържание са спазени принципите за:

- цикличност и спираловидно разработване на тематичните области, които във всеки следващ модул се затвърдяват, разширяват и задълбочават, следвайки закона за многократно увеличен учебен материал;
- интегративно- ситуационен;
- научност и адаптивност;
- индивидуализиране на образователните цели

Образователното съдържание е интегрирано, ритмично и балансирано разпределение на съдържането по образователни направления и включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите на проследяване на постиженията на децата. То е структурирано във взаимно свързани образователни ядра и направления и се конкретизира чрез възрастови и индивидуални цели на развитие. Учебното съдържание е разработено съгласно ДОС за предучивищно образование.

Педагогическите екипи по групи имат свободата да упражнят своята лична преценка и да взимат решения, така че да приспособят материала към особеностите на всяка група, като се отчитат интересите на децата и спецификата на образователната среда.

МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Механизмът има за цел да регламентира конкретните задължения за координирани действия между всички ангажирани субекти в процеса на предучилищното образование за осигуряване на качествено предучилищното образование за всяко дете.

Според чл. 2, ал. 2 от ЗПУО: Участниците в образователния процес са децата, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите.

Задачи:

- Да обедини съществуващите и да открива нови ресурси за ефективно взаимодействие между участниците.
- Да регламентира правата и задълженията на участниците.
- Да определи формите и подходите на сътрудничеството.
- Да изясни възможностите за управление и контрол на процеса.

Интерактивната образователна технология в предучилищна възраст се характеризира с постоянно взаимодействие между всички участници в процеса от началото му до неговия финал.

Ефективно овладяване на съвременни модели и механизми на взаимодействие с децата в предучилищна възраст се осъществява с постигане на баланс между качеството на образованието и професионалната автономия на учителите.

Предучилищното детство е много ценен и значим период в живота на човека. Безспорни авторитети за детето в тази възраст са възрастните (родители и екипа в детската градина), които оказват съдействие и подкрепа на детето в този процес. Чрез предучилищното образование в детската градина се полагат основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето и се отчита значението на играта за детето. В резултат на сътрудничество между учителя и родителя, детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за неговото пълноценно цялостно развитие.

Смятаме, че е необходимо в програмната система на детската градина да се отдели темата за приобщаването на детето в нейния по-широк контекст. В съвременния живот темата за приобщаване се превърна в универсална и общочовешка, решаването на която е мяра за хуманизъм и етика на дадено общество. Приобщаването на едно дете и неговите родители в живота на детската общност включва освен децата със СОП и децата, които се отличават по етнос, култура, непълни семейства, деца отгледани от един родител или от други членове на семейството, или настойници и т.н. Всички тези деца, израснали в различна среда и култура – имат специфични и специални потребности. От друга страна темата за приобщаване трябва да бъде разгледана през различните призми – морална, духовна, етична и образователна.

Ако погледнем нашето обществото, то е съчетание от многообразие, не е моделирано, така, че да изолира различията. Не живеем на улици, по които се разхождат хора с един и същ пол, цвят на кожата, или език.

Затова и нашето разбиране по тази тема, представено в програмната система, е базирано върху уважение на различията и отхвърляне на предразсъдъците.

Необходима е подкрепа на родителите, за да знаят как а говорят с детето си за различията. Какъв език да използват? При такива ситуации в детската градина, могат да се поканят специалисти от подпомагащи професии (психолози, специални педагози, ресурсни учители, логопеди, социални работници и др.). В процеса на приобщаване и преодоляване на затрудненията на детето е необходимо по-ранно, навременно и пълноценно сътрудничество между родителите и съответните специалисти.

Чрез различните форми на сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите в детската градина се създават условия за постигане на целите на детската градина – за възпитание, социализация, отглеждане, обучение, на децата, както и за формиране на положително отношение към детската градина и училището.

1. Форми на сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството

Формите на сътрудничество между детската градина и семейството са обединени в две групи: ***индивидуални и групови форми на работа.***

Сътрудничеството с родителите се постига на две нива:

- на ниво групата – родителски актив, комитет и т.н.
- на ниво детската градина – Обществен съвет.

1.1. Индивидуални форми на сътрудничество.

1.1.1. Индивидуален разговор (среща) между детския учител и родителя.

Провеждат се по договаряне между учителя и родителя. По графика за консултиране и провеждане на индивидуални родителски срещи, или детският учител би могъл да предложи време в което няма деца в групата(сутрешните часове; или късния след обяд) или в групата е осигурено присъствие на друго отговорно лице от детската градина. По този начин детският учител не нарушава правата на децата и своите задължения по длъжностната характеристика, Правилника за вътрешния ред и осигурява защитеност на децата в групата.

За децата, който постъпват за първи път в детската градина срещата може да се проведе преди началото на учебната година (през летния период) и/или в начало на месец септември. По време на първата среща родителите трябва да запознаят учителя с особеностите на тяхното дете, да поговорят открито за техните страхове и очаквания от детската градина. От друга страна учителят на групата запознава родителя със специфични регламенти за работа в групата**.**

Във връзка с целта на срещата, разговорите могат да бъдат:

- *Първоначален и опознавателен разговор* – с цел запознаване на детския учител с родителя и детето.
- *Информативни разговори* – с цел запознаване на родителя с резултатите от предучилищното образование. Провеждат се в началото и края на учебната година.
- *Рутинни разговори* с цел информиране на родителя за промените в детското развитие и

поведение, както и за придобитите или в процес на придобиване знания и умения по отделните образователни направления. Провеждат се в различни времеви интервали: ежедневни, седмични или месечни.

1.1.2.Индивидуална консултация..

- По инициатива на учителя

Ако учителят трябва да сподели наблюдавани затруднения, които изискват намесата на външен експерт специалист, той трябва да обясни това на родителите. Да подскаже варианти за вземането на решение, което засяга бъдещо развитие на неговото дете.

- По инициатива на родителя

Когато родителят среща затруднения при отглеждането, възпитанието или при оказване на помощ в процеса на обучение. В тези случаи е необходимо детският учител да насочи родителя към специалист или самият той да насочи родителят към работещи стратегии.

1.1.3 Съобщения - устно известяване за събития или инициативи в ДГ или в групата.

В зависимост от ежедневните събития и извънредни ситуации, при провеждане на празници и развлечения, екскурзии, лагери и др., събития в детската гадина или извън нея, могат да възникнат ситуации в които учителят да използва бързи форми на съобщения – разговор по телефон, съобщения чрез социалните мрежи и др.

За планираните мероприятия, за които е необходима повече подробна и детайлизирана информация за родителя – е желателно използването на писмени съобщения – поставени в кът за съобщения за родителите.

1.2. Групови форми на сътрудничество с родителите.

1.2.1. Родителската среща – традиционната и най-популярна групова форма

Създаването на сплотена група от родители, които да се включат в живота на групата, допринася за реализирането на целите и задачите на детската градина. Позитивното въвличане на родителите като наблюдатели, участници и партньори, подпомага реализирането на програмната система на детската градина. Сътрудничеството с всички родители се постига през няколко канала.

В началото на учебната година, във всяка група на детската градина се организира родителска среща, на която се представя обосновката и работния план за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата. Избира се комитет на родителите. Определят се неговите функции, работните отношения и начин на комуникация с екипа на групата.

Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. В съдържателен аспект, трябва да бъдат тематични, съобразени с актуални за възрастта – „горещи" и доминиращи теми, във връзка възрастовите особености на детското развитие и съответни поведенчески реакции на детето и на децата в групата. Например, подобни ключови теми на детското развитие са:

- адаптация на детето в детската група;
- правила в детската група (първа възрастова група)*;*
- специфични особености във физическото, познавателното, езиковото, духовно

нравственото, социалното, емоционалното и творческо развитие на детето – за втора и трета възрастови групи;

- детските приятелства; готовността на детето за живота в училище; готовност за учене –

за подготвителна група.

1.2.2. Групи за подкрепа на родители – съвременна форма за групова подкрепа

В групата родителят получава формална подкрепа от останалите родители, по въпроси които не може самостоятелно да реши и търси допълнителна емоционална подкрепа и информация. Чрез групата родителят има възможност да преживява чувството на увереност, защитеност и равнопоставеност.

Видове групи за подкрепа на родителите:

- група на родителите, които имат еднакви проблеми относно детското развитие;
- група на родителите, които имат еднакви вярвания и модели на възпитание;
- група родители, които имат нужда от развиване на своите умения като родители;
- група родители на надарени деца;
- група на татковците и др.

1.1.1. Тренинг с родители

Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите).

Опитът показва, че лекционната форма в нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по различни въпроси, но не предизвиква достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите – участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят" традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората; да овладеят нови социални умения,

да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

1.1.2. Участие на родителите в процеса на предучилищното образование

Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Обикновено родителите присъстват на открити ситуации, тържества, празници и състезания.

Във всяка група на детската градина се изработват планове за съвместни инициативи с родителите. Най-често това са различните празници и тържества, в които родителите ще вземат участие. Необходимо е на родителите да им се предостави възможност да участват, както в съставянето на плана, така и при неговата подготовка и реализация. По този начин ще могат да се включат по-голяма част от родители, според техните индивидуални нагласи, способности (организаторски, изпълнителски, музикални, кулинарни, естетически и др.), и възможности (финансови или чрез труд).

Родителите могат да участват и в образователния процес провеждан в детската градина – чрез включването им в основната форма на работа на детския педагог- ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация.

В зависимост от целта на ситуацията, може да се покани родител, който има съответната професия или професионални компетентности по изучаваната тема.

Чрез словесен разказ, презентация или демонстрация по дадена тема близка до образователното съдържание, или чрез посещение на неговата месторабота – децата по-лесно могат да възприемат и осмислят интегрираните знания от съответните направления.

Значението на включването на родителя има тристранен характер:

- за детето – защото чувства подкрепата и съпричастността на родителя към това, което е важно за него;
- за родителя – който може да види детето си в различна от ежедневието ситуация; да общува с другите деца от групата и по този начин да обогати своите родителски умения.
- за детските учители в групата – за успешното постигането на целта на социализация, възпитание и образование на детето, чрез подкрепата получена от родителите.

1.1.3. Други форми за комуникация детски учител – родител

Във връзка с периодично предоставяне на информация, относно промени в учебната програма; правилата в групата; предстоящи празници, важни събития в детската градина; статии или материали във връзка с детското развитие; новини от живота в детската градина; продукти от дейността на децата (рисунки, работни листове, снимки) и др., могат да се използват следните форми:

- Сайт на детската градина;
- Информационни табла за родителя
- Затворени фейсбук групи

Информация относно многообразието и качеството на учителската дейност, резултатността в детската градина извън нея (участието на децата в различни конкурси и състезания) може да има прозрачност и публичност чрез:

- Електронно портфолио на детската градина
- Портфолио на учителите в групата

2. **Сътрудничество между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.**

В зависимост от условията на населеното място, в което се намира детската градина, различните институции: социални, здравни, културо-просветни и др., могат да се реализират различни съвместни дейности.

Формите на сътрудничество с различните институции, могат да бъдат: индивидуални консултации; групови срещи; лектории; съвместни празници; клубове, кръжоци и т.н.

I. ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ – СЪЩНОСТ, МЕТОДИ И ФОРМИ

1. Същност на процеса

Проследяването на резултатите от предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определят от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: *български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.*

В подготвителните групи за училище (4–7-години) акцентът при проследяване на резултатите е необходимо да се проследи цялостно развитие на детската личност; придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешно преминаване на детето към училищно образование.

Периодичност на проследяване на резултатите от предучилищното образование

Проследяването на резултатите от постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото и края на учебната годината.

За децата в първа група – в началото на учебната година се провежда обследване, чрез наблюдение на *показателите за ранно детско развитие*: здраве, физическо и двигателно развитие; езиково, познавателно, социално и емоционално развитие; активност, игра и учене.

Показателите за проследяване на резултатите

Показателите за проследяване на резултатите включват знанията, уменията и способностите проявени в процеса на предучилищното образование и очакваните резултати по образователните направления (български език и литература; математика; околен свят; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии; и физическа култура), като се акцентира и върху показатели свързани със социалното и емоционално развитие.

Описание на резултатите от предучилищното образование

Информация за детската градина

Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата. За целта е необходимо да се приеме единна, обща за цялата детска градина, матрица за описване на индивидуалните резултати на децата в групата. За тази цел е необходимо да се очертаят категорично различните умения на детето по отделните направления, които предлагаме да бъдат на три нива: справя се самостоятелно, справя се с насочващи въпроси и справя се помощ от учителя или друг специалист (музикален ръководител). Смятаме, че по този начин най-ясно ще се диференцират постиженията на детето между първото и второ проследяване на резултатите от предучилищното образование.

Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата. За целта е необходимо да се приеме единна, обща за цялата детска градина, матрица за описване на индивидуалните резултати на децата в групата. За тази цел е необходимо да се очертаят категорично различните умения на детето по отделните направления, които предлагаме да бъдат на три нива: справя се самостоятелно, справя се с насочващи въпроси и справя се помощ от учителя или друг специалист (музикален ръководител). Смятаме, че по този начин най-ясно ще се диференцират постиженията на детето между първото и второ проследяване на резултатите от предучилищното образование.

Резултатите от постиженията по ДОС на детето Х., се описват по следната матрица:

1. В началото на учебната година и

2. В края на учебната година

Справя се ***самостоятелно*** при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……

Справя се ***с насочващи въпроси*** при решаване на познавателни задачи по образователни направления: ……

Справя се ***с помощ от учителя*** при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……

Проследяване на резултатите от предучилищното образование се провежда в началото (втората и третата учебна седмица) и края на учебната година (14 дни).

Родителите се информират от учителите в групата за индивидуалните резултати на детето. При запознаване с резултатите учителят трябва да подходи обективно, професионално, етично и толерантно към родителя. Приложението може да бъде попълнено по същата матрица в която са отразени резултатите на детето в дневника.

Образователни направле	**Постижения на детето**

Български език и литература.	К. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Математика	К. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Околен свят	К. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Изобразително изкуство.	К. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Музика	К. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Конструиране и технологии	К. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Физическа култура	К. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Следващи стъпки за развитие н детето в детската градина и у д	Необходима е подкрепа на родителите за развитие на …… Наложителна е консултация с логопед или друг специалист……

2. Методи и форми за проследяване на резултатите от предучилищното образование

2.1. Методи

2.1.1. Наблюдение

Основният метод за проследяване на постиженията на децата е включеното наблюдение. То е процес от целенасочено наблюдение на детското поведение в различни ситуации, в различни режимни моменти, в различни среди, по време на ежедневните занимания в продължение на цялата учебна година.

Наблюдението е един от многото начини за събиране на информация относно функционирането на децата като цяло. Най-ефективно и информативно е наблюдението на детето в неговата естествената среда, която включва – неговият дом и детската група в които всяко дете се развива. Тази среда предоставя на детето широки възможности за ежедневна изява и проява на различните му знания, способности, начини на поведение, както и на неговите затруднения.

Наблюдението на детето в естествената му среда има много предимства за него:

- Детето се намира в позната и защитена среда, в която е адаптирано и привикнало да се занимава с ежедневни дейности;

- Чувства се свободно, сигурно и значимо в резултат на което може да разкрие (пред наблюдаващия, своите силни страни, знания и умения, наред с ограниченията си и затрудненията си.

Събраната информация от наблюденията служи за основа при тълкуването на резултатите от развитието и извеждането на съответни изводи и насоки следващия възрастов период.

- Цели на наблюдението:
- Опознава индивидуално развитие на децата чрез установяване на техните характерни възрастови и индивидуални особености: нужди, способности, обноски, ограничения и затруднения.
- Планира индивидуална програма за развитие на детето през учебната година, която е насочена към детския потенциал и затруднения.
- Проследява настъпилите промени при децата през учебната годината.
- Периодично уведомява родителите за постиженията на детето в детската градина.
- Видове наблюдения:

- ***Наблюдение, в което учителят не участва.*** Задачата при този вид наблюдение е учителят само и единствено да *наблюдава и проучва* автентичността на детето в обичайните естествени условия и действия в детската група, без да се включва в разговор с него или да се намесва по някакъв начин в ситуацията/играта/общуването, който би могъл да повлияе върху неговото поведение.

Силни страни на наблюдението: спомага за деликатно регистриране на спонтанното и автентично поведение на детето и взаимодействията му с околната и социална среда, без то да усеща, че е център на наблюдение.

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя по време на наблюдението.

- ***Наблюдение, в което учителят е участник (включено наблюдение)***. Задача при

този вид наблюдение е учителят – наблюдател да участва в дейностите на детето. Например: даване на разяснения; задаване на насочващи въпроси; използване езика на тялото; подготвяне на обстановката за извършване на дадена дейност; съучастник в играта на детето; поощряване на другите деца да се сближат с наблюдаваното дете и др.

Силни страни на наблюдението: помощ от учителя, която може да доведе до по-високи резултати

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя при наблюдение поведението на детето и регистриране на резултатите.

2.1.2. Познавателна задача

направления през учебната година са два вида:

- Задачите със структуриран отговор, които се използват за проследяване на възприемането

на *знанията*, тяхното *разбиране* и *приложение*то им. Смята се, че този вид задачи имат по-висока степен на обективност, което от своя страна допринася за надеждността на измерването на резултатите от развитието.

- Задачи със свободен отвор се използват при установяване на ***изпълнителски умения*** – пеене, свирене, рисуване, моделиране, конструиране – при които се проследява тяхното изпълнение и анализира крайният резултат, който във всички случаи ще бъде уникален за всяко дете.

2.1.3. Продукти от дейността на децата

По време на цялостния престой на детето в детската градина, чрез активното му участие в различни видове дейности, то създава различни по характер продукти (фантастични разкази, игри, рисунки, апликации, конструктивни и хартиени модели, пластилинови фигури и форми, и др.). Част от тези произведения могат да се съхраняват в хартиен вариант – в Портфолиото на детето, други – да бъдат документирани чрез видео и снимки и поставени в портфолиото . Те имат изключителна стойност при проследяване на резултатите от образователния процес, документирайки развитието, креативността и успеваемостта на детето.

2.1.4. Социометрични методи

Всяка детска група има свой специфичен облик, който е повлиян от взаимоотношенията между децата вътре в групата и от подходите на детските учители.

Социометрията описва и анализира социалните взаимоотношения и структура в групи с помощта на социограма или социоматрица.

При определени случаи, според учителите, този метод успешно може да се използва.

2.2. Форми за проследяване на постиженията.

2.2.1.Портфолио

В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група. Когато става въпрос за детско портфолио, имаме предвид “запис” на етапите от процеса на адаптиране, игра и учене, както и постиженията по различните образователни направления. Портфолиото онагледява етапите през които преминава детето, прави ги “видими” и помага на детския учител да направи съответни изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето, и по този начин може да подпомогне и родителя.

Цел: Хронологично и автентично проследяване на резултатите от социализацията, възпитанието и обучението на детето в детската градина.

Принципи:

- Личностен и индивидуален подход

- Автентичност

- Хронологичност

- Активност

- Интерактивност и комуникация

- Прозрачност

- Креативност и успеваемост

Характеристики на детското портфолио*:*

- Да се анализират, обобщят и систематизират резултатите от дейностите на детето.

- Да се оценят обективно детските постижения.

- Да се уважи и стимулира неповторимостта у всяко дете.

- Да се планира по-нататъшната програма за личностното развитие на детето.

Видове: Според носителят на информация портфолиото може да бъде:

- хартиено

- електронно портфолио.

Съдържание: В портфолиото се включва всичко, което показва *хронологично* уникалността и индивидуалността в развитието на детето; резултати от постиженията по седемте образователни направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

Програмната система е приета на заседание на Педагогическия съвет – протокол № 7 / 13.09.2024 г. и е утвърдена със заповед на директора.

Програмната система е разработена съгласно чл. 70 , ал.1 на Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 29, ал.4 на Наредба № 5 от 3 юни 2016 г. за предучилищното образование.